

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Isenbaertstraat 65 (Jabbeke, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2024G110
juli 2024

NOTA
VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM
(PROEFSLEUVEN)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Voorafgaand:

Bekrachtigde archeologienota met uitgesteld traject (ID 26594)

- Verslag van resultaten bureauonderzoek (2023F322)
- Programma van maatregelen (2023F322)
- Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (2024G110)

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Fedra Slabbinck & Bruno Polfliet

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert nv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1.	Programma van maatregelen.....	4
1.1	Administratieve gegevens	4
1.2	Aanleiding van het vooronderzoek.....	5
1.3	Resultaten vooronderzoek met ingreep in de bodem.....	5
1.4	Gemotiveerd advies.....	6
1.5	Programma van maatregelen.....	6
1.5.1	Vraagstelling en onderzoeksdoelen	6
1.5.2	Onderzoeksstrategie en –methode	8
	Ruimtelijke afbakening:.....	8
	Aandachtspunten:	9
1.5.3	Conservatiestrategie.....	9
1.5.4	Natuurwetenschappelijk onderzoek.....	9
1.5.5	Duur en kostenraming.....	9
1.5.6	Noodzakelijke competenties van de uitvoerders	10
1.6	Conclusie	10
2.	Bibliografie.....	11

FIGURENLIJST

Figuur 1:	Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart	4
Figuur 2:	Thematische kaart	5
Figuur 3:	Advieszone.....	8

TABELLENLIJST

Tabel 1:	Administratieve gegevens	4
Tabel 2:	X en Y coördinaten adviesgebied.....	8

1. Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

a) Projectcode	2024G110	
b) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert nv OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
c) De locatie van het vooronderzoek:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Jabbeke
	Deelgemeente	Snellegem
	Postcode	8490
	Adres	Isenbaertstraat 65, Snellegem
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 62375$
		$Y_{\min} = 206876$
		$X_{\max} = 62442$
		$Y_{\max} = 206943$
d) Het kadasterplan met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelnummer of -nummers	Jabbeke, Afdeling 6, Sectie C, percelen 765N en 765P	

Tabel 1: Administratieve gegevens

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart

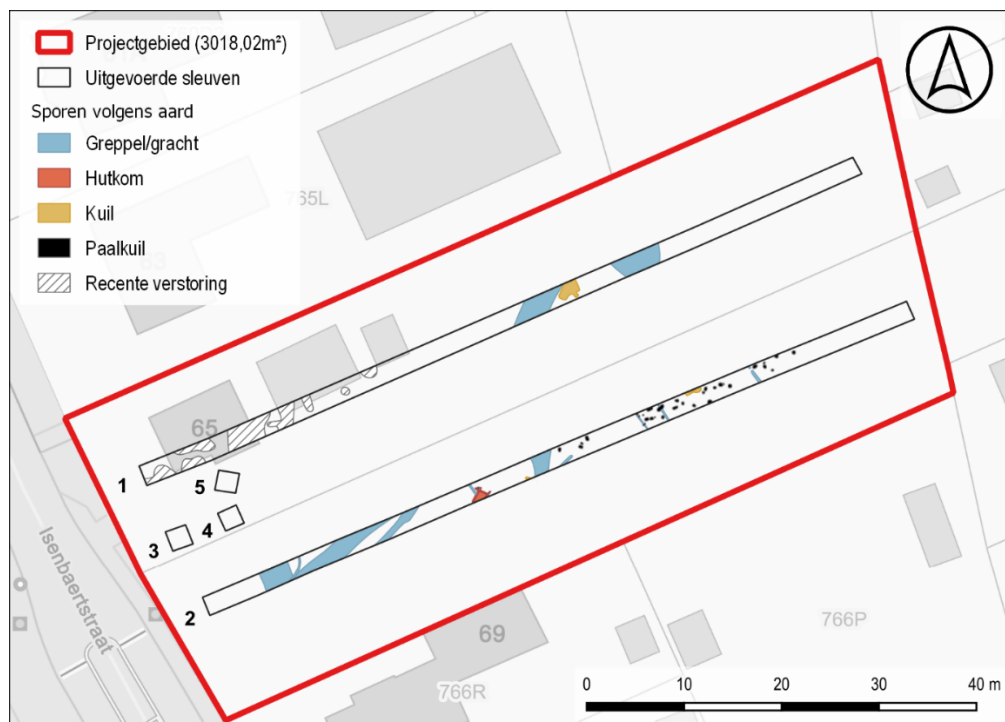
1.2 Aanleiding van het vooronderzoek

Het archeologisch onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het aanleggen van een verkaveling met bijhorende wegenis te Snellegem (Jabbeke). Het voorgaande bureauonderzoek (2023F322) bood onvoldoende informatie om de archeologische waarde van het terrein te bepalen. Er werd daarom een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit werd uitgevoerd op 12 juli 2024 door middel van twee proefsleuven. De totale oppervlakte van het te sleuven onderzoeksgebied bedraagt 3018 m². In totaal werd 332 m² of 11% van het terrein archeologisch onderzocht.

1.3 Resultaten vooronderzoek met ingreep in de bodem

De bodemopbouw ter hoogte van het projectgebied bestaat uit een deels bewaarde bodemontwikkeling waarbij op het hoogst gelegen deel (oosten) sprake is van een verploegde podzol en op het laagst gelegen deel (westen) een B/C of Bw-horizont. Archeologisch relevante sporen en vondsten kunnen voorkomen vanaf de B-horizont. Bij het aanleggen van de sleuven werd dan ook laagsgewijs verdiept. Sporen en vondsten werden echter pas waargenomen vanaf het archeologisch leesbaar niveau of de C-horizont. Ter hoogte van de voormalige bebouwing is de B-horizont volledig verdwenen en de C-horizont diep verstoord.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 49 relevante archeologische sporen aangetroffen. Het betreft 32 paalkuilen, 3 kuilen, 13 gracht- en greppelsegmenten en 1 mogelijke hutkom. De paalkuilen lijken geconcentreerd op het hoger gelegen oostelijk deel. Het fragmentair aangetroffen aardewerk is vermoedelijk te dateren van de metaaltijden tot en met de volle middeleeuwen, dit met een zwaartepunt in de vroege middeleeuwen. Eén grachtsegment kan wellicht met een perceleringsgracht van op de Ferrariskaart (1771-1777) in verband gebracht worden. Belangrijk is dat uit diezelfde gracht nog een volmiddeleeuws wandfragment werd aangetroffen, die kan wijzen op een oudere oorsprong van de gracht. Tot slot werden nog twee vuursteenfragmenten geregistreerd (zonder sporencontext) welke een mogelijke datering in het finaal-paleolithicum kunnen hebben.

Figuur 2: Thematische kaart

1.4 Gemotiveerd advies

Op basis van de uitgevoerde proefsleuven kan een advies geformuleerd worden betreffende het al dan niet opnemen van bijkomende maatregelen in het kader van verder archeologisch onderzoek op het projectgebied Snellegem Isenbaerstraat 65.

Naar aanleiding van een integrale verstoring van het projectgebied dienen de aangetroffen sporen nog verder te worden onderzocht, teneinde een meerwaarde te kunnen bieden voor de geschiedenis van Snellegem en de vroege middeleeuwen in het bijzonder. Er wordt bijgevolg een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd over een totale oppervlakte van 2619m².

1.5 Programma van maatregelen

Het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek te Snellegem Isenbaertstraat 65 toont het archeologische potentieel van het projectgebied duidelijk aan en bijgevolg dringt een vervolgonpgraving zich op.

1.5.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De onderzoeksvragen die bij een vervolgonpgraving minstens dienen beantwoord te worden zijn:

- a) Landschappelijk en bodemkundig
 - ✓ Wat is de landschapstypologische context van het projectgebied? Wat is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw?
- b) Nederzetting(en)/erf (erven)
 - ✓ Wat is de aard, datering en ruimtelijke samenhang van de verschillende elementen in de vindplaats?
 - ✓ Wat zijn de structuren die werden aangetroffen? In hoeverre kunnen er uitspraken gedaan worden met betrekking tot typen gebouwplattegronden en functionele en constructieve aspecten van de gebouwen? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?
 - ✓ Is er sprake van één of meerdere erven? Of is er een nederzetting te herkennen?
 - ✓ Zijn er verschillende bewoningsfasen vast te stellen? Evolueerde de inrichting van de nederzetting, erf of erven doorheen de tijd?
- c) Landinrichting
 - ✓ Op welke manier is het cultuurlandschap ingericht?
 - ✓ Zijn er afbakeningsgreppels te herkennen? Zijn er op die manier woonerven of landbouwarealen te herkennen, die gemarkeerd zijn aan de hand van greppelsystemen (bewoning, productie, opslag, ambachtelijke activiteiten,...)
 - ✓ Is er een directe relatie met het landschap (oriëntatie van de greppels op natuurlijke of structurerende elementen?)
 - ✓ Zijn er typologische verschillen merkbaar in de greppels? Zo ja, waaraan zijn deze verschillen gerelateerd (afbakeningen versus afwatering, woonareaal versus landbouwareaal, ...)?
- d) Materiële cultuur
 - ✓ Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten en wat is de vondstdichtheid?

- ✓ Wat is de conserveringsgraad van de verschillende materiaalcategorieën (inclusief aanwezig archeobotanisch en archeozoologisch materiaal)? Zijn er verschillen op te merken binnen de vindplaats?
- ✓ Is er sprake van culturele invloeden vanuit andere gebieden? Zo ja, van waar en welke invloeden? Zijn er indicaties voor handelscontacten met andere regio's?
- ✓ Zijn er aanwijzingen voor de sociale status van de bewoners van de nederzetting?
- ✓ Wat kan er op basis van het anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de functionele indeling van de site.
- ✓ Wat kan er op basis van het organisch vondstmateriaal gezegd worden over de functionele indeling, het voedselpatroon en de bestaanseconomie binnen de nederzetting? Welke cultuurgewassen werden in verschillende bewonings- en gebruiksfasen verbouwd? Zijn er aanwijzingen voor chronologische verschuivingen?

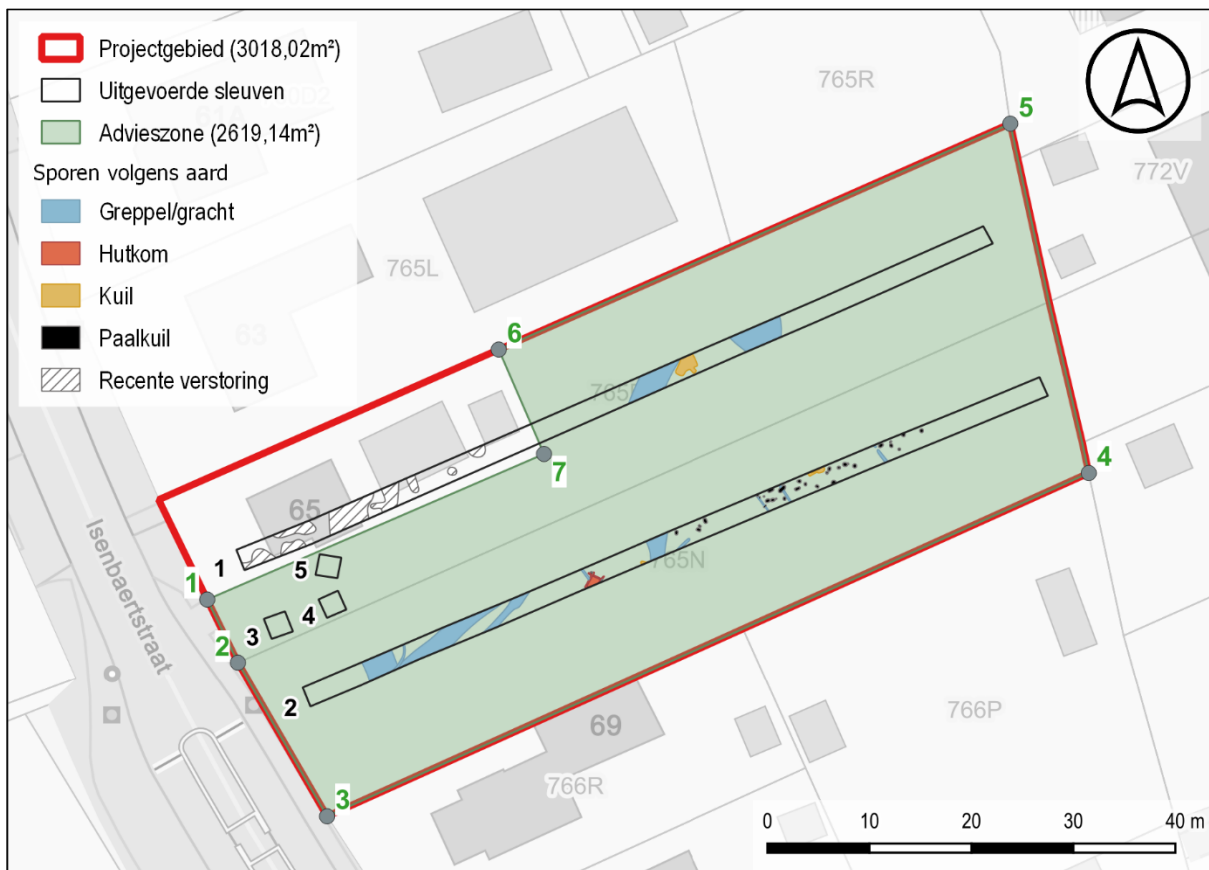
e) Algemeen

- ✓ Hoe past de vindplaats in het regionale landschap uit de vertegenwoordigde periodes? Zijn deze vergelijkbaar met soortgelijke vindplaatsen uit eenzelfde periode of wijzen de resultaten op een specifieke functie of omstandigheden binnen de nederzetting?
- ✓ Sluiten de sporen aan bij resultaten van onderzoek in de omgeving en de data van de CAI? Zijn de sporen van dezelfde aard, is het gerecupereerde aardewerk gelijkaardig aan dat van de andere sites?
- ✓ Wat betekenen de resultaten voor een aanvulling van kennisleemtes binnen de lokale en regionale geschiedenis?

1.5.2 Onderzoeksstrategie en –methode

Te Snellegem Isenbaertstraat 65 werd een positief proefsleuvenonderzoek uitgevoerd wat impliceert dat een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving zich opdringt. Het gaat om een advieszone met een totale oppervlakte van ca. 2619 m².

Ruimtelijke afbakening:

Figuur 3: Advieszone

id	X	Y
1	62363.928	206897.734
2	62366.94	206891.548
3	62375.687	206876.498
4	62450.397	206910.13
5	62442.696	206944.366
6	62392.523	206922.232
7	62396.964	206912

Tabel 2: X en Y coördinaten adviesgebied

Aandachtspunten:

- ✓ De aangetroffen paalkuilen worden in één werkput aangelegd.
- ✓ Naast het aanleggen op de top van de C-horizont dient zowel de Ap2-horizont als de B-horizont gecontroleerd te worden op vondsten en sporen.
- ✓ Er dient bijzondere aandacht te gaan naar eventuele vuursteenconcentraties.
- ✓ Er moet rekening gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van waterputten of-kuilen.

1.5.3 Conservatiestrategie

Indien er fragiele vondsten worden aangetroffen moeten deze behandeld en bewaard worden zoals gesteld in de Code van Goede Praktijk.

1.5.4 Natuurwetenschappelijk onderzoek

- a) Waarderingen (naar schatting: nader te bepalen tijdens het onderzoek door de veldwerkleider)
 - ✓ 6 VH waardering macroresten
 - ✓ 4 VH waardering pollenmonsters
 - ✓ 2 VH waardering dendrochronologie
 - ✓ 8 VH 14C-datering
 - ✓ 2 VH anthracologisch onderzoek
- b) Analyses en dateringen (naar schatting: nader te bepalen tijdens het onderzoek door de veldwerkleider)
 - ✓ 4 VH analyse macroresten
 - ✓ 2 VH analyse pollen
 - ✓ 1 VH datering d.m.v. dendrochronologie
 - ✓ 1 VH houtsoortbepaling & bewerkingssporen
 - ✓ 6 VH 14C-datering
 - ✓ 1 VH anthracologisch onderzoek
 - ✓ 1 VH röntgenopnames metaal
 - ✓ 1 VH archeozoölogie
 - ✓ 1 VH CT scan

1.5.5 Duur en kostenraming

- Veldwerk: 8 werkdagen met team van 4 archeologen (excl. grote waterdragende structuren)
- Kraanwerk: 7 werkdagen (excl. grote waterdragende structuren)
- Verwerking en rapportage: 15 mandagen (excl. grote waterdragende structuren)
- Natuurwetenschappelijk Onderzoek (NWO): 10% van de totale opgravingskost
- Deponering: 2 dagen + deponeringsmateriaal
- Conservatie (afhankelijk van de aangetroffen vondsten)
- Bemaling (grote waterdragende structuren)
- Deponering: 2 dagen + deponeringsmateriaal

De raming voor dit onderzoek werd rechtstreeks overgemaakt aan de bouwheer.

1.5.6 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldteam bestaat minimaal uit:

- één veldwerkleider onder begeleiding van een erkend archeoloog. Deze veldwerkleider heeft aantoonbare ervaring op opgravingen op zandbodems en sites met rurale nederzettingssporen.
- één assistent-archeoloog, hij/zij heeft aantoonbare ervaring op opgravingen op zandbodems en sites met rurale nederzettingssporen.
- aangevuld met medewerkers die houder zijn van een diploma zoals omschreven in de Code van Goede Praktijk.
- één aardwetenschapper die minstens 1x tijdens het veldwerk op het terrein aanwezig is. Hij/zij heeft een grondige kennis van en relevante ervaring met zandbodems. De aardkundige ondersteunt de archeologen bij de aanleg van het opgravingsvlak en de interpretatie van de bodemprofielen.
- Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkend archeoloog.

1.6 Conclusie

In het kader van de geplande werkzaamheden die het aanwezige bodemarchief te Snellegem Isenbaertstraat 65 bedreigen wordt een vervolgoopgraving geadviseerd. Het gaat om een advieszone met een totale oppervlakte van ca. 2619 m². Op basis van het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek is het duidelijk dat er sporen van menselijke bewoning voorkomen binnen het projectgebied. Het betreft onder andere kuilen, paalkuilen, greppels en grachten te dateren van de metaaltijden tot en met de volle middeleeuwen met een zwaartepunt in de vroege middeleeuwen. Om deze archeologische resten beter te begrijpen is een vlakdekkende opgraving noodzakelijk.

2. Bibliografie

Slabbinck F. & Polfliet B., 2024. Isenbaertstraat 65 (Jabbeke, West-Vlaanderen). *Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek*, Ruben Willaert NV, Brugge.